

УДК 378.013:[159.923.5-027.51:005.336.2]

ВІНТЮК Юрій Володимирович,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології,
 Національний університет «Львівська політехніка»,
e-mail: yurvin@ukr.net

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ВНЗ

В статті представлено розроблену модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів у процесі навчання у ВНЗ. Здійснений огляд наукових публікацій за обраною темою; з'ясовані підходи до побудови моделей формування професійної компетентності фахівців. Встановлені особливості відомих моделей формування професійної компетентності фахівців у ВНЗ. Розроблена модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів. Зроблені висновки з проведеної роботи і намічено перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Ключові слова: формування професійної компетентності, підготовка майбутніх фахових психологів, моделювання процесу підготовки фахівців у ВНЗ, модель процесу формування професійної компетентності.

Постановка проблеми. Впровадження компетентнісного підходу в процес підготовки фахівців у системі вищої освіти України вимагає розробки і застосування відповідних методів, необхідних для реалізації навчально-виховних впливів на певних засадах. Одним з таких є метод моделювання [1], що дозволяє представити даний підхід як цілісну систему заходів, від постановки мети до досягнення запланованого результату.

Висловлене повною мірою стосується і формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів у ВНЗ в сучасних умовах. Ця обставина зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета статті: запропонувати модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів у процесі навчання у ВНЗ.

Завдання дослідження:

- здійснити огляд наукових публікацій за обраною темою; з'ясувати підходи до побудови моделей формування професійної компетентності фахівців;
- встановити особливості відомих моделей формування професійної компетентності фахівців у ВНЗ;
- розробити модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів;
- зробити висновки з проведеної роботи і намітити перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Дана робота є продовженням дослідження процесу формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів у сучасних умовах, що відо-

бражено у попередніх публікаціях на дану тему [2–6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці доволі часто звертаються до створення моделей у педагогічній діяльності [1; 7–13]. В своїх працях вони розглядають моделі процесу підготовки фахівців, навчальної діяльності студентів, майбутньої професійної діяльності спеціаліста й ін. Для даного дослідження найбільший інтерес становить модель підготовки фахівців, основою якої є логічна система, що містить цілі навчання, зміст освіти, навчальні плани, програми, педагогічні й управлінські технології. Застосування методу моделювання передбачає створення моделі реального явища чи процесу – у вигляді схеми або формули, що відображає структуру, властивості, взаємозв'язки і відношення між його елементами. Моделювання у даному випадку повинно: визначити пріоритетні напрямки фахової підготовки майбутніх психологів; забезпечити системність і цілісність цього процесу у ВНЗ; зорієнтувати навчально-виховний процес на формування їхньої професійної компетентності. Далі розглянемо основні підходи до побудови моделей формування професійної компетентності фахівців і їхні особливості.

Термін «модель» застосовується науковцями доволі часто, і має кілька різних значень, однак, на думку О. Яковчук, під моделлю у даному випадку слід розуміти організаційну систему, що пояснює структуру та характеристики процесу формування професійної компетентності фахівця. Тобто модель дає можливість зрозуміти характер залежності між структурними елементами досліджуваного явища, виявити найістотніші сторони цього процесу [13, с. 506]. У розробленій моделі автор виділяє наступні компоненти: проектувальний, теоретико-методологічний, змістовно-цільовий, організаційно-діяльнісний та оцінювально-результатичний.

О. Коваленко зауважує, що різні визначення поняття «модель» мають одну важливу спільну рису – інформують про властивості та характеристики досліджуваного об'єкта, тобто виокремлюють її інформаційні ознаки. На думку дослідниці, основні ознаки моделі наступні: модель – уявна або матеріально реалізована система, що відображає об'єкт дослідження та може заміщувати його; а її

вивчення дає нову інформацію про об'єкт. Тобто модель є з'єднувальною ланкою між теорією та практикою, дозволяє охопити процес цілісно [8, с. 134]. Погодившись із наведеними міркуваннями про сутність явища, приступимо до розгляду особливостей побудови моделі.

Я. Сікора відзначає, що формування професійної компетентності можна розглядати як процес оволодіння стійкими, інтегрованими, системними знаннями за обраним фахом і вмінням застосовувати їх у нових ситуаціях, професійно значущими якостями особистості, здатністю досягати значних результатів у професійній діяльності. Зобразити цей процес можна за допомогою моделі; під моделлю формування професійної компетентності автор розуміє опис та теоретичне обґрунтування структурних компонентів даного процесу. Запропонована модель процесу формування професійної компетентності містить наступні складові: цільову, змістову, операційну, умовну та результуючу [11]. В даному випадку представлено дещо іншу модель, по суті того ж процесу, але наявних даних не достатньо для здійснення повноцінного аналізу, тому продовжимо огляд.

Ж. Гращенкова цілком правомірно вважає, що модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців повинна відображати наступні функції: організаційну – створення позитивної мотивації професійної освіти на всіх етапах навчальної діяльності; визначення принципів організації освітньої роботи і керівництва нею; навчально-професійну – передбачає скоординовану роботу всіх учасників навчально-виховного процесу, здійснення системи цілеспрямованих педагогічних впливів на хід підготовки фахівців (проведення лекційних, семінарських, практичних занять, організація їхньої самостійної роботи, проведення практики тощо); психолого-педагогічної підтримки процесу формування професійної компетентності; оціночно-діагностичну (вивчення сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі їхньої підготовки та ін.). Вона також вважає, що формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі їхньої підготовки є невід'ємною частиною цілісного навчально-виховного процесу, тому важливо знайти місце кожному компоненту, оскільки цілісне функціонуван-

ня запропонованої моделі є результатом взаємодії всіх її компонентів, що є характерним для універсального закономірного зв'язку [7, с. 35]. Дослідниця також відзначає, що, оскільки модель знаходиться в органічному зв'язку з педагогічним процесом, в якому формується професійна компетентність майбутніх фахівців, і задає цільові, змістовні та процесуальні (технологічні) компоненти такого формування. Відповідно, її структурні та функціональні компоненти повинні характеризуватися рухливістю і динамічністю внаслідок безперервних змін у змісті та характері навчальної діяльності, зміни параметрів реальної професійної діяльності.

Важливою умовою створення моделей навчально-виховного процесу є збереження структурно-функціональної відповідності між моделлю та об'єктом, що моделюється. До основних принципів педагогічного моделювання вчені відносять наступні: принцип цілеспрямованості та підпорядкованості меті; ієрархічної взаємозобумовленості й узгодженості, реальності виконання; конкретності; передбачуваності; зворотнього зв'язку стосовно стану досягнутого результату; функціонально-логічної структуризації системності; суперечливості (єдність інтуїтивно-змістового та формального методів вивчення об'єкта); наочності; визначеності; об'єктивності; концептуальної єдності аксіоматичного і змістовно-екзистенційного аспектів; інформаційної достатності [цит. за 1, с. 89]. Слід погодитися, що педагогічні принципи також є важливим компонентом, які можуть бути представлені в моделі підготовки спеціалістів у ВНЗ.

І. Ратинська розглядає розроблену нею модель із позицій системного й особистісно-діяльнісного підходів як сукупність закономірних, функціонально пов'язаних елементів, що складають певну цілісну систему. Виділення компонентів у моделі дозволило розбити її на блоки (цілепокладання, змістовний, організаційний, функціональний, результативний), які забезпечують можливість чіткіше уявити цілеспрямований процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців [10, с. 453]. Можна відзначити, що наведені компоненти також практично повністю відповідають складовим процесу підготовки фахівців у вищій школі.

Н. Боярчук відзначає, що у розробленій моделі враховано всі основні аспекти навчального процесу: зміст освіти, управлінські, інформаційно-методичні, навчально-технологічні, оцінювальні й рефлексивні аспекти діяльності викладача та студентів. Важливим елементом моделі є готовність викладача до реалізації компетентнісного підходу на рівні навчальної дисципліни; оскільки функції викладача при застосуванні компетентнісного підходу значно відрізняються: із транслятора інформації він перетворюється в наставника, менеджера-організатора процесу самонавчання, консультанта, навігатора у потоках інформації, дослідника, агента формування ціннісних орієнтацій студента [1, с. 90]. Дана думка також заслуговує на увагу та може бути врахована при розробці власної моделі.

Відповідно до об'єкта і предмета дослідження, В. Король визначає такі блоки змістових компонентів професійної компетентності студентів: мотиваційно-особистісний: потреби особистості у володінні професійними здібностями, мотивація діяльності за обраним фахом, професійні інтереси, необхідні особистісні якості; когнітивно-технологічний: технічні, технологічні, організаційно-економічні, екологічні знання, вміння та навички техніко-технологічна мова, технічна грамотність, технічне мислення; креативно-рефлексивний: винахідницькі та раціоналізаторські здібності, технічна творчість, рефлексивні вміння. Відповідно до названих компонентів професійної компетентності, а також етапів її формування, автор розробляє структурну модель цього процесу, яка містить: мотиваційно-цільовий блок, методологічний блок; організаційно-методичний, контрольно-оцінювальний і результативний [9, с. 284–286]. Доцільно відзначити, що даний підхід також цілком правомірний, хоча і доволі специфічний.

А. Шиба представляє власну модель формування професійної компетентності фахівців: “Керуючись класифікацією моделей, що включає фізичні, предметно-математичні та логіко-семіотичні моделі, визначимо представлену модель як логіко-семіотичну, тобто таку, що конструюються за допомогою спеціальних знаків, символів та структурних схем і включає такі компоненти як цільовий, концептуальний, змістовий, технологічний, діагностичний та результа-

тивний» [12, с. 233]. Вона також наводить детальний опис створеної моделі, за названими компонентами; ці та інші положення було використано у ході власного дослідження.

Здійснений аналіз наведених положень дозволив встановити особливості формування професійної компетентності фахівців у ВНЗ в сучасних умовах; до основних із них необхідно віднести наступні:

- існуючі моделі містять елементи, як відображають основні складові цілісного навчально-виховного процесу, проте враховують також специфіку підготовки фахівців певного профілю;

- при визначенні основних структурних компонентів, що є блоками моделі, необхідно виходити з того, що кожен компонент є важливим і не може бути ні виключеним, ні замінений іншим;

- наведені компоненти містять відповідне наповнення, яке відповідає сучасним вимогам до навчально-виховного процесу в сучасних умовах, але враховують також специфіку конкретного навчального закладу;

- моделі включають також систему зв'язків між основними елементами, що відображають реальні зв'язки в об'єкті, котрий моделюється, а також відображають наявні реалії, в яких відбувається процес підготовки фахівців;

- наявна система зв'язків не лише забезпечує оптимальне поєднання окремих блоків у цілісну систему, але також створює ситуацію, при якій задіяння одного з елементів обов'язково передбачає вплив на всі інші;

- модель підготовки фахівців враховує необхідні компоненти цілісного навчально-виховного процесу: підходи, принципи, критерії тощо, і функціонує як цілісна система, в результаті чого є не просто сукупністю окремих компонентів, із яких складається, а завдяки їхньому раціональному наповненню і оптимальному поєднанню створює нову якість;

- як і реальний навчально-виховний процес, його модель не може бути статичною, а тому повинна допускати внесення необхідних змін для вдосконалення, тобто всі структурні та функціональні елементи моделі повинні бути динамічними;

- застосування розроблених моделей дозволяє оптимізувати і вдосконалювати процес підготовки фахівців, зокрема,

формування їхньої професійної компетентності, виходячи з наявних умов і можливостей.

Здійснений огляд наукових публікацій за темою дослідження та їхній аналіз дозволив встановити, що у працях сучасних вчених наявні як необхідні практичні розробки зі створення моделей підготовки фахівців різного профілю у ВНЗ, так і їх належне теоретичне обґрунтування. Проте моделі формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів виявлено не було, що спонукало до проведення власного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи наявний досвід підготовки фахівців у сучасних умовах із застосування компетентнісного підходу до їхньої підготовки [2], а також здійснений аналіз публікацій за темою дослідження, можна запропонувати модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів. Розроблена модель узгоджується з логікою навчального процесу, і враховує його зміст, організаційні умови, навчально-методичне забезпечення й інші особливості формування професійної компетентності майбутніх фахівців; тобто відповідає запропонованій раніше концепції [3]. Її представлення буде здійснено шляхом опису окремих складових компонентів, або блоків моделі, з зазначенням підпорядкування й основних зв'язків між ними. Дані блоки були обрані з усіх можливих компонентів системи за критерієм необхідного і достатнього мінімуму.

1. *Цільово-мотиваційний* компонент розробленої моделі передбачає наявність *соціального замовлення*, і містить *мету* формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів, а також *завдання*, вирішення яких передбачає її досягнення. Метою процесу формування є підвищення рівня професійної компетентності студентів-психологів у сучасних умовах відповідно до чинних вимог. Реалізація даної мети передбачає виконання наступних завдань: формування мотивів навчальної діяльності, спрямованих на засвоєння знань і професійний розвиток; забезпечення сукупністю знань, вмінь та навичок, необхідних для досягнення необхідних результатів фахової діяльності; набуття студентами практичного досвіду у вирішенні професійних завдань; вироблення навичок самоконтролю та самоуправління в процесі професійної діяльності й ін. Даний ком-

понент моделі є головним в ієрархії та з'єднаний через систему відповідних зв'язків із усіма іншими блоками.

2. Методологічно-концептуальний компонент розкриває основні системоутворюючі складові моделі й об'єктивні закономірності, які визначають стратегію діяльності з формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів. Включає методологічні *підходи*, які визначають шляхи і стратегічні орієнтири формування професійної компетентності [3]; *принципи*, що забезпечують реалізацію обраних підходів [5]; а також *функції* навчально-виховного процесу, котрі реалізують визначені підходи і принципи при виконанні поставлених завдань. Цей блок також пов'язаний через систему доцільних зв'язків з іншими блоками моделі.

3. Стратегічно-нормативний компонент моделі містить певні задані еталони, що визначають параметри навчально-виховного процесу у ВНЗ, і включає *професійні стандарти*, які забезпечують відповідність потрібного рівня підготовки фахівців; визначені *компетенції фахового психолога*, як сукупність вимог до його підготовки; і конкретні *рівні компетентності фахового психолога*; а також має необхідні зв'язки з іншими блоками моделі.

4. Змістово-організаційний компонент містить змістове наповнення процесу підготовки фахових психологів і визначає засади його реалізації. Він включає *зміст підготовки фахівців у ВНЗ*, як систему знань, вмінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для успішного виконання діяльності професійного психолога (що реалізується через цикли: фундаментальних дисциплін; загально-професійних дисциплін; професійно-орієнтованих дисциплін і різні види практик); а також *педагогічні умови*, необхідні для налагодження цілісного навчально-виховного процесу у вищій школі. Всі умови поділяють на дві групи – суб'єктивні (внутрішньо-особистісні) і об'єктивні (зовнішні) [цит. за 6, с. 207]. Організаційні умови в основному стосуються завдань належного забезпечення навчально-виховного процесу, проте вимагають задіяння ряду психологічних умов. Психологічні умови передбачають створення атмосфери зацікавлення, заохочення, стимулювання, створення належної позитивної мотивації до освоєння майбутньої професійної діяльності [6, с. 208-209]; а також систему зв'язків, як між елементами блоку, так і з іншими блоками.

5. Діяльнісно-процесуальний компонент моделі передбачає реалізацію навчальної діяльності, і включає етапи *формування компетенцій*: цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний; а також *змістове наповнення*, яке відображає науково обґрунтовану та впорядковану сукупність процедур, операцій і дій, що забезпечують формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів. Згідно з цим, він містить: аудиторні та позааудиторні заняття (лекції, семінарські, практичні, спецкурси, практикуми і самостійну роботу); науково-дослідну (написання рефератів, доповідей, курсових, кваліфікаційних робіт, участь у конференціях); навчально-професійну (ознайомча, педагогічна та інші види практики); психолого-педагогічну підтримку викладацьким складом, що здійснюється для забезпечення навчально-виховного процесу; різні види інноваційного забезпечення навчального процесу, а також міжособистісну взаємодію в процесі навчання. Процес формування професійної компетентності передбачає застосування відповідних *форм* (лекція, семінарське заняття, практичне заняття, самостійну роботу, науково-дослідну і роботу, тренінги тощо); методів (словесні, наочні, практичні, проблемні, використання інформаційних технологій, інтерактивні методи, тестування, захист проєктів та ін.); *засобів* (підручники, посібники, методичні рекомендації, конспекти лекцій, наочні матеріали, ТЗН і т. п.). Даний блок моделі поєднує всі блоки і забезпечує їхнє функціонування як цілісної системи, шляхом здійснення доцільних зв'язків.

6. Діагностично-оціночний компонент розробленої моделі передбачає оцінювання ефективності процесу формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів за науково обґрунтованими критеріями, показниками та рівнями сформованості. Включає: *критерії* (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і особистісний); *показники* (оцінювання з використанням відповідних шкал, еталонів та ін.); *рівні сформованості* (недостатній, достатній, добрий, високий); *моніторинг процесу* (види, форми, методи); він також включений у систему необхідними зв'язками.

7. Результативно-коригуючий компонент моделі передбачає аналіз даних, отриманих у процесі діагностики, їх узагальнення, розробку методичних рекомендацій стосовно впровадження в процес підготовки фахових психологів у ВНЗ, а

також визначення перспектив подальших змін. *Результатом* процесу, який представляє запропонована модель, є сформованість професійної компетентності майбутніх фахових психологів. При цьому їхня компетентність розглядається як сукупність компетенцій, які становлять базові вимоги до фахівців даного профілю, уточнюють її, забезпечуючи можливість конкретизувати напрямки організації освітнього процесу щодо її формування.

Структури професійної компетентності фахових психологів можна розкрити через її основні складові (кожна з яких може бути охарактеризована за наступними критеріями: мотиваційним, когнітивним, діяльним і особистісним). Враховуючи наведене, модель повинна включати наступну систему критеріїв сформованості професійної компетентності майбутніх психологів: теоретична компетенція; етично-ціннісна компетенція; комунікативна компетенція; інструментально-досвідна компетенція; персональна компетенція [4]. Модель також передбачає наявність *зворотнього зв'язку* між результатом та кожним блоком моделі; відповідно, деталізація структури професійної компетентності дозволяє точніше визначати взаємозв'язки між складовими навчального процесу та його кінцевим результатом.

Проведене дослідження дає підстави констатувати, що створена модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів відповідає сучасним науковим уявленням про предмет розгляду, а також вимогам навчально-виховного процесу у вищій школі в даний час, і може бути використана для підготовки фахівців спеціальності «Психологія».

Висновки і перспективи подальших досліджень.

1. Здійснений огляд наукових публікацій за темою дослідження дозволив з'ясувати, що в працях науковців наявні необхідні розробки для створення моделей підготовки фахівців різного профілю у вітчизняних ВНЗ у сучасних умовах.

2. Відомі наукові розробки, а також власний досвід підготовки майбутніх фахових психологів дозволяють з'ясувати особливості процесу підготовки фахівців, і на цій основі розробити модель формування їхньої професійної компетентності у ВНЗ в сучасних умовах.

3. Запропонована модель формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів відповідає чин-

ним вимогам до підготовки фахівців у вищій школі, враховує наявні особливості їхнього навчання і виховання в даний час і покликана сприяти оптимізації навчально-виховного процесу.

У майбутньому передбачено здійснити апробацію представленої моделі формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів, розробити її графічну схему з деталізацією зв'язків між окремими елементами, і рекомендувати до впровадження в процес підготовки студентів у ВНЗ.

Список бібліографічних посилань

1. Боярчук Н. Модель формування професійної компетентності майбутніх економістів. *Збірник наукових праць Полтавського держ. пед. університету імені В.Г. Короленка. Серія Педагогічні науки*. 2013. № 1 (57). С. 85–95.
2. Вінтюк Ю. В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахових психологів у ВНЗ. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 245–249.
3. Вінтюк Ю. В. Концепція формування професійної компетентності майбутніх психологів у ВНЗ. *Молодий вчений*. 2017. № 4 (44). С. 351–355.
4. Вінтюк Ю. В. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх психологів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2017. № 1. С. 74–84.
5. Вінтюк Ю. В. Принципи формування професійної компетентності майбутніх психологів. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). Ч. III. С. 216–221.
6. Вінтюк Ю. В. Організаційно-психологічні умови формування професійної компетентності майбутніх психологів у процесі навчання у ВНЗ. *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 206–210.
7. Гращенко Ж. В. Моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх тренерів із плавання у процесі вивчення фахових дисциплін. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2016. Вип. LXX. Т. 2. С. 33–37.
8. Коваленко О. П. Організаційно-педагогічна модель формування професійної компетентності майбутніх авіафахівців у процесі вивчення природничих дисциплін. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. 2017. Вип. 159. С. 134–139.
9. Король В. П. Структурна модель формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій з основ аграрного виробництва. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна*. 2013. № 19. С. 283–287.
10. Рагінська І. О. Структурно-функціональна модель формування професійної компетентності курсантів-операторів з обробки інформації та програмного забезпечення на базі коледжу. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 452–455.
11. Сікора Я. Б. Модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики. *Наука в інформаційному просторі: зб. наук. праць Міжнар. науково-практ. конференцій*. Дніпропетровськ: ПДАБА, 2008. Т. 3. С. 50–53.
12. Шиба А. В. Модель формування професійної компетентності майбутніх перекладачів. *Нау-*

ковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2014. Вип 26. С. 233–236.

13. Яковчук О. Л. Модель формування професійної компетентності майбутніх техніків-технологів з технології харчування в процесі вивчення хімічних дисциплін у коледжі. *Молодий вчений*. 2017. № 4 (44). С. 506–509.

References

1. Boiarchuk N. (2013). Model of formation of professional competence of future economist. *Collection of scientific works of the Poltava State Pedagogical University named after V.G. Korolenko. Series Pedagogical sciences*. 1 (57). 85–95. (in Ukr).
2. Vintiuk Yu. V. (2017). Competency approach in the training of future professional psychologists in universities. *Young scientist*. 3 (43). 245–249. (in Ukr).
3. Vintiuk Yu. V. (2017). Concept of formation of professional competence of future psychologists in higher educational institutions. *Young scientist*. 4 (44). 351–355. (in Ukr).
4. Vintiuk Yu. V. (2017). Criteria for the formation of professional competence of future psychologists. *Pedagogy and psychology of professional education*. 1. 74–84. (in Ukr).
5. Vintiuk Yu. V. (2017). Principles of formation of professional competence of future psychologists. *Young scientist*. 6 (46). 216–221. (in Ukr).
6. Vintiuk Yu. V. (2017). Organizational-psychological conditions for the formation of professional competence of future psychologists in the process of studying in higher educational institutions. *Young scientist*. 8 (48). 206–210. (in Ukr).
7. Hrashchenkova Zh. V. (2016). Modeling the process of forming the professional competence of future swimming coaches in the process of studying professional disciplines. *Collection of scientific works of Kherson State University. Pedagogical sciences*. LXX. Vol. 2. 33–37. (in Ukr).
8. Kovalenko O. P. (2017). Organizational-pedagogical model of formation of professional competence of future aviation specialists in the process of studying natural sciences. *Scientific notes. Series: pedagogical sciences*. 159, 134–139. (in Ukr).
9. Korol V. P. (2013). Structural model of formation of professional competence of future technology teachers on the basics of agrarian production. *Collection of scientific works of the Kamyanets-Podilsky National University named after Ivan Ogiienko. The series is pedagogical*. 19. 283–287. (in Ukr).
10. Ratynska I. O. (2017). Structural-functional model of formation of professional competence of cadets-operators of information processing and software on the basis of college. *Young scientist*. 3 (43). 452–455. (in Ukr).
11. Sikora Ya. B. (2008). Model of formation of professional competence of the future teacher of informatics. *Science in the informational space: a collection of scientific works of the International scientific and practical conference*. Dnipropetrovsk: PDABA. Vol. 3. 50–53. (in Ukr).
12. Shyba A. V. (2014). A model for the formation of professional competence of future translators. *Scientific herald of Uzhgorod National University: Series "Pedagogy, social work"*. 26. 233–236. (in Ukr).
13. Iakovchuk O. L. (2017). Model of the formation of professional competence of future technicians-

technologists on the technology of nutrition in the process of studying chemical disciplines in college. *Young scientist*. 4 (44). 506–509. (in Ukr).

VINTYUK Yuriy,

Ph.D in Psychology, Associate Professor of Theoretical and Practical Psychology Department, "Lviv Polytechnics" National University
e-mail: yurvin@ukr.net

MODEL OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN FUTURE PSYCHOLOGISTS AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Abstract. Introduction. Introduction of a competency-based approach into the process of training future professional psychologists within the system of higher education of Ukraine requires the development and application of appropriate methods necessary to conduct educational process though bearing in mind several specific grounds; one of these is the modelling method, which allows considering the above approach as an integral system of measures ranging from setting a goal to achieving the intended result.

Purpose. To offer a model of shaping professional competency in future psychologists during their studying at HEE.

Methods. Theoretical analysis and modelling.

Results. Specific features of shaping professional competency in future psychologists at HEE in the current context have been established based on the analysis of publications on the study issue. The above features served as a reference point to develop a model of shaping professional competency of future psychologists during their training at higher education establishments. The offered model has been tested in a real educational and training HEE environment within the frames of providing future professional psychologists with the domain knowledge.

Originality. The developed model of shaping professional competency in future psychologists contains such blocks as target-motivational, methodological-conceptual, strategic-normative, content-organizational, operational-procedural, diagnostic-estimating, and effective-corrective. For each block its main components are specified, as well as the nature of links established between the model blocks is stated. The model adequately reproduces actual process of training of future psychologists at HEE; upon additional testing and updating it can be recommended for integration into the educational process.

Conclusion. 1. The review of scientific publications regarding the study issue allowed finding out that designated papers contain solutions necessary to create models of training specialists in various fields at the domestic HEE in the current context. 2. The already known scientifically-derived solutions as well as own experience of training future psychologists can clarify the specific features of training process. By using such features as a reference point it is possible to develop a model of shaping professional competence of future psychologists studying at HEE in present-day conditions. 3. The offered model of shaping professional competence of future psychologists meets effective requirements set forth for training experts at higher school, takes into account the existing features of their training and education process at the present time and is intended to facilitate the optimisation of educational process.

Key words: shaping of professional competency; training of future psychologists; modelling of experts training process at HEE; model of shaping professional competency.

Одержано редакцією 04.03.2018
Прийнято до публікації 12.03.2018